53e jaar. — Nr 54. — EERSTE BLAD. — Zaterdag, 5 Mei 1906.

Men schrijft in te Tongeren bij V. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week : 6 fr. per jaar.
Twee » » 5 »
Een » » 4 »

Een blad afzonderlijk 10 centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad frank den drukregel.

TONGEREN, DEN 5 MEI 1906.

VAN ALLES WAT.

Een Belgisch socialistenblad, willende het Fransch Combism verrechtveerdigen en bewijzen dat het noodig is het ook in België in te voeren, durft zeggen :

Frankrijk kon niet groot en voorspoedig blijven of worden, zoolang het door de « klerikale melaatschheid » was aangetast.

De republiek was tot verval, verdrukking en bestendigen burgeroorlog veroordeeld onder de « klerikale overheersching, die het geheele raderwerk zijner openbare besturen » omvatte.

Juist hetzelfde is het geval in België.

Terwijl het socialistenblad dat schrijft, gaat Frankrijk zichtbaar achteruit in bevolking, in nijverheid, handel en openbaren voorspoed. Dank aan den invloed der socialisten op de regeering heerscht de oproer, de burgeroorlog, er bestendig en moeten de troepen, gesteld om de orde te handhaven, zich zonder tegenweer, door de muiters laten steenigen.

België, daarentegen, dat sedert twee en twintig jaren door de katholieken wordt bestuurd, staat op den eersten rang van voorspoed en vooruitgang onder al de landen der wereld.

Katholieken, herinnert u dat op 27 Mei.

* * *

Ziehier wat de *Indépendance* schreef den 9e Februari 1904 :

Wij moeten, kost wat kost, de massa aan den invloed van den Godsdienst ontrukken...

Den dag waarop deze mechtige antiklerikale beweging (het Fransch Combism) bij ons zal mogelijk zijn, zullen wij ze ondersteunen zooals wij ze in Frankrijk ondersteund hebben.

Dat is, dunkt ons, klaar genoeg.

Weg dus met de huichelaars ! Weg met de verraders van hunnen Godsdienst ! En leven de Katholieken !

* * *

ONBESCHAAMDHEID. — Maar durven ! schijnt het ordewoord der liberalen te zijn.

Wij willen afschaffing van voorrechten, schreeuwen zij ; — en hunne kopstukken beweeren dat alwie katholiek is geene plaats van den Staat mag bedienen.

Wij willen gelijkheid en rechtveerdigheid, schreeuwen zij ; en waar zij aan 't roer zijn verkrijgen de liberalen alle ambten en bedieningen

Wij willen licht, schreeuwen zij ; en zij zitten in hunne donkere logieholen te comploteeren, en houden zorgvuldig al hunne plannen in den zak of leggen er een schijnheilig kladpapier op.

* * *

BEKENTENIS. — De katholieken hebben België op den eersten rang der landen geplaatst welke den moed gehad hebben de oplossing der maatschappelijke kwestie te zoeken.

(Uit den liberalen *Journal de Mons*).

* * *

ZULK EEN EI, ZULK EEN JONG ! — Zooals Volta're was, zoo ook is het liberalismus : 't zit in het ras !

Doch bij het naderen der kiezing, komen de liberalen, die versteen-de zelfzuchtigen, al met eens uit de donkere mollegaten der Logie gekropen al roepende : leve het licht ! leve het verplichtend onderwijs van het volk !

Het onderwijs van 't volk ! daar zijn de liberalen al zoo gerust in als in de oude manen. Ware het anders, wilden zij waarlijk dat het volk onderwezen zij, zouden zij de katholieken niet nagevolgd hebben, om met eigene centen scholen te bouwen en te onderhouden ?

Maar neen, zij zijn roerloos gebleven in hunne onverschilligheid tot dat zij in de officieele school, de school door iedereen betaald, eene redplank gevonden hebben. — Zij vinden ze daar gereed, en in gang, hunne scholen, gebouwd en onderhouden met het geld van al de lastenbetaalders !

Moesten de kinders in België geleerd zijn met hetgeen de liberalen uit eigen zak, voor eigen volksonderwijs betalen, dan zou men spreken van domperij en onwetendheid. De boedelbeschrijving van de scholen, zuiveruit door liberalen gesticht en onderhouden, gansch België door, zou nog geen paar dagen werk zijn !

* * *

DE OMWENTELING. — Het is de moeite weerd benevens het werk der Kerk, het werk der Fransche omwenteling te stellen, ten voordeele van 't lager onderwijs ; de liberalen hebben immers de gewoonte van de onsterfelijke weldaden dier omwenteling hemelhoog te roemen en te verheffen !

In 1793 begon de omwenteling met al de lagere scholen af te schaffen. En wat stelde men in de plaats ? Schoone besluiten, die niet beletten aan den geleerden Chaptal, toen minister van binnenlandsche zaken, te verklaren in 1801 : « dat de openbare opvoeding bijna nergens bestond ! » — Hoeden af, heeren wierookers van de godin der « Rede » ! !

De katholieken en de Kerk hebben dan oneindig meer gedaan voor het lager onderwijs dan het gierige en haatdragende liberalismus !

Het Socialismus.

In onze dagen ongetwijfeld wordt veel geredekaveld zoo tegen als voor het Socialismus. Houdt iemand eene redevoering met geestdrift over de verdrukte misbandelde werklieden, verheft hij de Stem tegen de onmenschlievende, gierige, wreede rijken, patronen, zulks is een vriend van het volk, hij krijgt de naam van Socialist.

Eventwel al dit spreken op zijn eigen brengt geen of weinig verbetering in de Maatschappij ; doorgaans dient het slechts om meer en meer twist en oneenigheid altoos noodlottig aan het algemeen welzijn tusschen beide klassen te zaaien.

Wil men de waar oprechten vriend van het volk zijn, moet men hetzelve trachten te behandelen en geleiden volgens de rede en den waren Godsdienst ; zoodoende bevordert men de geestelijke en de stoffelijke, de algemeene welvaart.

Eene klare verhandeling over dit allerbelangrijkst vraagstuk zal onze lezers aangenaam, zeer nuttig wezen.

I.

OORSPRONG — GRONDLEER VAN HET *Socialismus.*

Het hedendaagsch Socialisme heeft zijn ontstaan in de XIXe eeuw : Karl Marx en Ferd. Lassalle (1883 ; 1863) zijn de hoofdmannen ; de bijzonderste leiders nu zijn Bebel in Duitschland ; Jaurès in Frankrijk ; Van der Velde in België.

Welk is de groote, de eerste oorzaak van hetzelve ? Deze is de slechte toestand der Maatschappij onder stoffelijk en onder zedelijk opzicht : Er heerscht in de wereld afgunst, nijd, ontevredenheid, mistrouwen in de werkende klas jegens de Patroons, de rijken, de Kapitalisten ; eene slechte verstandhouding tusschen beide klassen ; deze toestand wordt nochtans door de Socialisten overdreven met het doel het volk door zijne aantrekkelijke leer meer en meer te winnen en alzoo hunne partij doen aan te werven.

Van eene zijde is het Kapitaal ; dat niet anders is als elk middel van opbrengst, zooals, grond, nijverheid, machien, mijn, enz..... enz..... de werkman bindt zich of wordt door het loon gebonden aan den Patroon, den kapitalist ; hij arbeidt, werkt en de werkgever trekt de winsten op. Wijl vele patroons met andere, rijker bedeeld niet kunnen mededingen, (de concurrentie onmogelijk zijnde) volgt van zelf dat de kapitalen steeds en vooruitdurend zich meer en meer opeenstapelen in de handen van een gering aantal werkgevers. Van den anderen kant is de werkende- of- arbeidende klas : terwijl het getal werklieden gedurig vermeerdert, groeien de bestaanmiddelen niet aan : Zij hangen af van de patroons : Zulke stand tusschen beide klassen kan en zal niet langen tijd voortgaan ; de nijd, de ontevredenheid, de haat tusschen arbeiders en patroons zal vroeg of laat uitbersten en schrikwekkende onheilen in de wereld te weeg brengen. Er blijft dus niets over dan kost wat kost verbetering in zulken toestand te bewerken.

De socialisten, volgens hunne meening, vermogen alléén dit uit te werken, volgens dit leerstel : Hun grond-principe is dit, waaruit al het overige voortvloeit :

« Alle menschen gelijk zijnde, hebben dus ook dezelfde rechten op fortuin, geluk, welzijn, enz.... »

« De arbeid van den werker geelt de wezenlijke, de eigenlijke waarde aan het werk door hem voortgebracht.

Voorbeeld : Iemand werkt voor zijnen patroon ; na drie dagen levert hij het voorwerp, dat eene waarde heeft van 20 tot 25 franken : hij ontvangt voor den loon van drie dagen arbeid 9 franken : volgens hen is die loon niet rechtvaardig : de werkman heeft recht op 20 of 26 franken, totale waarde van de zaak verkregen door zijnen arbeid.

« Vermits de werkman zelf geen middelen van voortbrengst heeft, alle zijnde in de handen der patroons) is het volstrekt noodig om zijn lot te verbeteren het collectivismus tot stand te brengen, hetwelk bestaat in allen eigendom te onteigenen, d. i. alle goed van de bezitters, eigenaars te geven aan den Staat, welk de eenig algemeenen eigenaar, bezitter zou zijn : deze zou den arbeid verdeelen tusschen het volk ; eene gelijke verdeeling der goederen... zou plaats hebben onder allen ».

Er is enkel bij de socialisten spraak van de stoffelijke welvaart des volks ; van Godsdienst, van zedelijk welzijn is bij hen niet het minst questie, alsof zich alles bepaalde bij het stoffelijke en geen eeuwige toekomst voor den mensch bestond.

Na in- en uitvoering van voorgaande stelsel zou eerst, volgens hen, in de maatschappij orde, rust, vrede, welvaart terugkeeren.

In ons volgend artikel zullen wij bewijzen dat hunne oplossing van het arbeiders-vraagstuk verre van praktisch te zijn, ongegrond, valsch is.

(Wordt voortgezet.) F. E. PR.

Hulde- en dankbetooging
Helleputte en Scholfaert.

Verleden zondag had te Leuven ter eere van M. M. Helleputte en Scholfaert eene groote hulde- en dankbetooging plaats.

Gilden zonder tal en van heinde en verre namen er deel aan.

De stad Leuven was algemeen gevlagd. Het lokaal van den Boerenbond was feestelijk versierd met groen de Leuvensche tweekleur en 't nationale vlag wapperde aan den voorgevel van 't gebouw.

Met vlag of muziek voorop begaven zich de verschillende parochiale bonden naar de feestzaal van den Boerenbond om daar om 10 ure de algemeene vergadering bij te wonen.

Deze werd voorgezeten door E. H. Luytgaerens algemeene secretaris van den Boerenbond, naast hem namen plaats aan 't bureel : M. Vlieberg, Advokaat van den Boerenbond, Palmers, Pro incieraadsheer, Leyssen, deken van Beeringen, Osc. Vanden Eynde, provincieraadsheer, Vanden Putte, de Wouters d'Oplinter, provincieraadsheer, Vandenbussche, senator, Maenhout, volksvertegenwoordiger, Brants, hoogleeraar, Eerw. Pater Van den Elsen, algemeenen schrijver van den Noorbrabantschen en Limburgschen Boerenbond in Holland, Bosmans, provincieraadsheer, abbé Camerlynck, hoogleeraar Frateur, de rechter Maas, Hermans, landbouwingenieur, bestuurder van de Aan- en verkoopvennootschap van de Belg. Boerenbonden. E. H. Luytgaerens geeft verslag van de bedrijvigheid van den Boerenbond in den loop van 't jaar 1905.

Hoogleeraar Frateur sprak over veebonden. Het doel dezer bonden is : den veekweekers groote profijten verschaffen. Spreker legde de werking uit van de veebonden. M. Frateur zei ook dat in den loop der aanstaande week eene federatie van veebonden zou gesticht worden. M. Scholfaert heeft er het voorzitterschap van aanvaard.

Na de algemeene vergadering werd de stoet gevormd. Meer dan 7000 man nam er deel aan, want er waren 7000 inkoomkaarten gedrukt voor de feestvergadering van 's namiddags en er waren er op verre na geen genoeg.

De stoet trok door de bijzonderste straten van Leuven. Op de oude markt trok hij voorbij de H. H. Helleputte en Scholfaert ; 3/4 uren lang beerschte aldaar de grootste geestdrift.

Op de groote plaats gekomen viel er eene groote vlaag regen en ieder groep spoede zich naar 't hem aangeduid spijshuis.

Om 1 uur begon in de verschillige zalen het feestmaal, hetwelk ruim 4600 deelnemers telde.

Onder de personen die aan de eeretafel zaten hebben de volgende heildronken uitgesproken M. Hermans-Ausloos op den Paus en den Koning, hij leest ook twee telegrams af een aan Leopold II.

E. H. Luytgaerens, op de gezondheid van de H.H. Helleputte en Scholfaert. M. Helleputte antwoord.

Verschillige andere aanspraken worden gedaan in naam van de provinciale bonden ; M. Scholfaert drukt de hoop uit achter tien jaar het zilveren jubelfeest van den Boerenbond te vieren.

Hij bedankt de afgevaardigden van 't Parlement en de hollandsche afgevaardigden.

Het muziek speelt den Vlaamschen Leeuw en gansch de vergadering zingt op die wijs het « Boerenlied ».

Na 't banket werd de feestvergadering gehouden op de speelplaats van 't Collegie der E. Paters Jezuïeten. Daar werden de bronzen beelden van St-Isidoor aan M. Helleputte en M. Scholfaert aangeboden.

Dat was een allerplechtigst oogenblik dat den diepsten indruk gemaakt heeft op de meer dan 7000 boeren daar tegenwoordig.

De 29ste zal een onvergeetbaren dag blijven voor Leuven en den Boerenbond.

—:x:—

Verslag over 't dienstjaar 1905.

Niet een jaar heeft de Belgische Boerenbond zooveel aanwinst gedaan als in 1905, dat zijner eerste inrichting misschien op zij gelaten ; niet een jaar ook is zooveel bedrijvigheid geweest.

In 1905 heeft de Boerenbond 30 nieuwe boerengilden aangenomen, te weten : 10 in Brabant, 3 in de prov. Antwerpen, 5 in Limburg, 4 in Oost-Vlaanderen, 8 in West- Vlaanderen.

De Boerenbond telde op 31 December ll. 31586 leden : 't is een vermeerdering van 7952 op het voorgaande jaar en van 10200 voor de drie laatste jaren.

De voornaamste gebeurtenissen van het jaar zijn geweest : het verschijnen van het weekblad « De Boer » in plaats van het vroeger maandschrift en de inrichting der verzekeringen tegen werkongevallen. Deze laatste is eene groote onderneming geweest, die veel werk heeft gevraagd. Zij is tot prachtige uitslagen gekomen.

Dat er bedrijvigheid geweest is in den Boerenbond blijkt nog meer, wanneer gezegd wordt dat er minstens 100 brieven per dag zijn toegekomen het zij ruim 30.000 voor geheel het jaar, zonder te spreken van de overige stukken en postpakketten. Het getal uitgezonden stukken was werkelijk grooter. Er zijn door het personeel van den Boerenbond 200 voordrachten gehouden.

In de maand September is een vacantieleergang gegeven die 5 dagen heeft geduurd : het was de eerste van dien aard is ons land ; er waren 80 inschrijvingen.

IN DE AFDEELINGEN.

1. Aan en Verkoopvennootschap.

In 1905 werd door bemiddeling van de Aan- en Verkoopgenootschap aan de leden bezorgd.

25621752	kgr. meststoffen	voor	1237302,98 fr.
21265744	» veevoeder	»	3634550,13 »
52084	» zaden	»	16619,47 »

Voor 28718,45 fr. Melkerijtoestellen.
Voor 11623,43 fr. Landbouwmachienen,

2. Middenkredietkas.

Op 31 December 1905 waren 215 Raiffeisenkassen aangesloten.

In 1905 werden 11 kredietopeningen toegestaan voor 85,000 fr.

Het bedrag der kredietopeningen sedert het begin der maatschappij beloopt 1236450 frank.

Er waren 1815 aandeelen onderschreven.

De waarborg der Middenkredietkas voor het jaar 1905 is geweest van meer dan 19 millioen franken.

De Middenkredietkas had in bewaring op einde 1905.

1.) Van de Raiffeisenkassen 4914766,61 fr.
2.) Van bijzonderen 200092,22 »

Op einde 1905 had de Middenkredietkas leeningen *op grond krediet* gedaan, door tusschenkomst der Raiffeisenkassen 83 voor 405700 fr., rechtstreeks 41 voor 146240 fr.

3.) Verzekeringsafdeeling A) Brandverzekering.

Op 't einde van 1905 waren er 13517 polissen opgemaakt tegen 11913 in 1904. De ontvangen zuivere premien beliepen 72642,53 fr. De uitbetaalde brandschade bedroeg 39747,65 fr.

Er is aan de gilden een teruggaaf gedaan van 10 o/o op de betaalde premie zijnde samen 6552,90 fr.

B) Over de veeverzekeringen, paardenverzekeringen, enz. zijn vroeger afzonderlijke verslagen verschenen.

C) over de levensverzekering is niets bijzonders te vermelden.

D) Verzekering tegen werkongevallen.

Er zijn twee onderlinge maatschappijen van verzekeringen tegen werkongevallen naast malkaar ingericht : de onderlinge Belgische Boerenverzekering (OBB) « volgens de wet van 31 December 1903, en de « Landbouwverzekering (L V) Ze bestaan pas sedert 1 Juli 1905 en toen telden ze reeds duizende verzekerden.

Op 31 December 1905 waren er 6200 getekende polissen OBB binnen gekomen en 7050 LV.

De ontvangen provisie beliep :

	OBB	LV
Einde 1905	117370 fr.	66122,39 fr.

Het getal ongevallen bedroeg voor de OBB 650 en voor de LV 250.

De ontvangen zuivere premien beliepen 72652,53 frank. De uitbetaalde vergoeding aan 85 ongevallen bedroeg 5534 fr. Er is aan de gilden eene teruggave gedaan van 7 o/o op de ingezamelde premien, zijnde ceneson van 227,83 fr.

De algemeene vergadering der Middenkredietkas alsook die der verzekeringen tegen werkongevallen hebben plaats gehad op maandag 30 April. De opgegeven cijfers betrekkelijk de Middenkredietkas en de Werkongevallen zijn ontleend deels aan het algemeen verslag van E. H. Luytgaerens, deel aan de verslagen dezer twee vergaderingen.

Naar Rome. — Mgr Mercier, aartsbisschop van Mechelen, is naar Rome vertrokken. Hij zal een veertiental dagen afwezig zijn. M. de Kanunnik Simon Deploige, Leeraar bij de Katholieke Hoogeschool van Leuven, vergezelt hem.

Stads- & Provincienieuws.

Paardenmarkt te Tongeren, WOENSDAG 13 JUNI.

Op de Markt van Tongeren van donderdag waren te koop gesteld, 204 koeien en kalveren, 177 vette varkens en 1667 magere varkens, schapen 1, paarden, 193.

Apotheek. — Zondagsrust.

Zondag zal de Apotheek van M. FRANCKEN alleen open blijven, van 12 uren 's middags tot 12 uren 's nachts, voor de dringende noodwendigheden.

De comptante betaling wordt vereischt.

De *Postrijder* van heden bestaat uit **twee bladen.**

ONZE LIMBURGSCHE STOOMTRAMWEGEN hebben gedurende de maand Februari de slechtste van het jaar, opgebracht :

Lijn *Tongeren-Lanneken :* voor reizigers fr. 4,505,18 voor goederen fr. 2,224,48 ; te zamen fr. 6,729,45 ; lengte 22,66 kilom. opbrengst per dag-kilom. 9,91;
in Februari 1905, 8,24.

Lijn *Tongres-Glons-Maestricht :* voor reizigers fr. 3,930,50 ; voor goederen fr. 1,487,01 te zamen fr. 5,417,51 ; lengte 20,97 kilometers, opbrengst per dag-kilom. 9,65;
in Februari 1905, 8,54.

Lijn *Tongeren-Cortessem :* voor reizigers fr. 2,402,85 : voor goederen fr. 481,04; te zamen fr. 2,883 89; lengte 13,67 kilometers, opbrengst per dag-kilometer 6,96;
in Februari 1905, 5,90.

Lijn *Tongeren-Fexhe-le-Haut-Clocher-Hannut :* voor reizigers fr. 1,943,55 ; voor goederen fr. 1,489,54 te zamen fr. 3,433,09 ; lengte 19,11 kilometers, opbrengst per dag-kilom. 5,93;
in Februari 1905, 4,90.

Lijn *St-Truiden-Oreye :* voor reizigers fr. 3,126,30, voor goederen fr. 1,517,79, te zamen fr. 4,644,09 ; lengte 17,93 kilometers, opbrengst per dag-kilom. 9,12;
in Februari 1905, 9,26.

Lijn *Maeseyck-Lanaeken-Maestricht :* voor reizigers fr. 5,441,62 ; voor goederen fr. 1,602,12 te zamen fr. 7,043,74 ; lengte 31,44 kilometers, opbrengst per dag-kilometer 7,88;
in Februari 1905, 7,27.

Lijn *Burg-Leopold-Brée-Maeseyck :* voor reizigers fr. 6,247,58, voor goederen fr. 7,047,96; te zamen fr. 13,295,54 ; lengte 41 kilometers, opbrengst per dag-kilometer 11,76;
in Februari 1905, 9,18.

Lijn *Hasselt-Herck-de-Stad-Halen :* voor reizigers fr. 2,167,05 ; voor goederen fr. 391,50 te zamen fr. 2,558.55 ; lengte 18,33 kilometers, opbrengst per dag-kilometer 4,73;
in Februari 1905, 5,29.

Lijn *Hasselt-Oreye :* voor reizigers fr. 3,678,55, voor goederen fr. 2,129,59 te zamen 5,808,30 ; lengte 30,17 kilom., opbrengst per dag-kilometer 6,99;
in Februari 1905, 5,94.

Lijn *Hasselt-Burg-Leopold :* voor reizigers fr. 4,080,55 ; voor goederen fr. 1,470,88 te zamen fr. 5,551,43 ; lengte 29,58 kilometers, opbrengst per dag-kilometer 6,66;
in Februari 1905, 6,45.

Lijn *Maeseyck-Kessenich :* voor reizigers fr. 617.72 ; voor goederen 218 78, te zamen fr. 836,50 ; lengte 7,50 kilom. opbrengst per dag-kilometer 4,22;
in Februari 1905, 3,90

Aanstaande maandag 7 mei, zal in de kerk der Clarissen, om 9 ure, eene plechtige Hoogmis plaats hebben, ter gelegenheid van de Professie eener buiten-Novis, en kleeding eener Postulante; na de H. Mis, sermoon door den Zeer Eerw. H. Deken.

Vlijtingen. — Woensdag 25 April was er vergadering van den gemeenteraad, 't was om te beraadslagen over de aanvrage van Mejuffrouw Moulckers, bestierster der aangenomene meisjesschool, ten einde tot het ambt van gemeente onderwijzeres genoemd te worden.

Twaalf jaren geleden zond zij eene aanvraag, om als onderwijzeres in onze gemeente aangenomen te worden. Zij was alstoen haar 20e jaar ingetreden, jong van jaren om eene jeugd te bestieren, doch zij beloofde alsdan in deze voege : « *Wat mij aan ervarenheid zoude ontbreken, zal ik door iever en zelfopoffering ruimschoots vergelden.* »

Weleu deze belofte heeft zij trouw volbracht — getuige daarvan hare oud-leerlingen, die in hoogere scholen bewijzen hebben gegeven van de grondigheid hunner eerste beginselen — getuige hiervan de schoolkinderen, die met vrucht, iever en genegenheid hare lessen bijwonen — getuige daarvan de ouders, die hunnen spijt uitdrukten, meenende, dat de onderwijzeres vaarwel ging zeggen aan het onderwijs in Vlijtingen — getuige daarvan hare winteravondlessen, die zij gratis geeft aan de welwillende leerlingen en oud-leerlingen.

Gezien dan hare werkingen in het onderwijs, haren omgang met groot en klein, hare verdiensten, heeft de gemeenteraad, *tot eenieders overgroote voldoening*, haar met algemeene stemmen uitgeroepen als gemeente onderwijzeres, ten einde haar, als tot hiertoe verdiende loon, eene *vaste* positie te verschaffen.

Moge Vlijtingen het geluk hebben haar nog lange jaren te behouden aan de opleiding der jeugd en moge zij in ons midden gelukkige dagen slijten ; « Vox populi ! » 't is de wil van 't volk ! — Vox Dei — 't is ook Gods wil !

De Gouverneur der provincie Limburg, brengt ter kennis der personen die het inzicht zouden hebben zich aan te bieden voor den *middenjury* voor het bekomen van wettelijke academische graden, dat zij zich te dien einde kunnen doen inschrijven op het provinciaal Bestuur te Hasselt, in de bureelen der 1e afdeeling *van af woensdag, 30 Mei aanstaande tot en met zaterdag, 9 Juni inbegrepen.*

De Erfgenaam van NIEDECK

(22e vervolg).

Bij de aanleggingsplaats stond Friedrich, die de thuiskomenden tegemoet snelde.

— Neem het me niet kwalijk, M. Luxor, stotterde de oude getrouwe, zichtbaar opgewonden, maar er is zoo juist een telegram gekomen.

— Een telegram ?

— Om Godswil, oom, van wien ?

Haastig scheurde de graaf het telegram open. Hm... gelukkig niets treurigs, misschien zal echter Lilian het minder aangenaam vinden, daar zij haren reisweg er geheel door zal moeten veranderen.

Hier, lees maar zelf.

Pia *las* :

— Laat Pia niet naar Holland gaan, breng haar bij ons terug. Oom Robert is als gezant naar Perzië verplaatst en kan haar dus in den Haag niet wachten.

Als van een zwaren last bevrijd haalde zij diep adem.

— Goddank, ge lacht ! riep Hellmuth uit. Het is dus geen slechte tijding.

— Neen, gelukkig niets treurigs. Ik had, na onze reis langs den Rijn, naar familie in Holland moeten gaan, maar krijg nu juist bericht dat zij mij niet kunnen wachten. Ik kan dus Goddank in Duitschland blijven.

— Miss Lilian, zegde Hellmuth, en een onuitsprekelijk geluk lag er in zijne stem, miss Lilian, mag ik... ?

Eensklaps brak hij af, want Fransje kwam haastig teruggeloopen. Als een klit hing zij weer aan Pia's arm, terwijl zij beiden beurtelings achterdochtig aanstaarden, en ook den verderen avond week zij geen oogenblik van haar en Hellmuth af.

Aan het avondeten klaagde Madame Luxor over hoofdpijn, en terwijl de heide heeren voornamelijk over de jacht spraken, bemerkte Pia hoe de gravin telkens verstoorde, ja bijna toornige blikken wierp, op den tot nu toe zoo vriendschappelijk aangenomen vriend.

Wat Pia voortdurend gevreesd had was dus zeker geschied.

Fransje was op Hellmuth verliefd geworden ; de overtuiging dat hij getrouwd was, had dit echter tot nu toe buiten de perken gehouden. Eensklaps had zij ontdekt dat de jonge houtvester geene vrouw of kinderen heeft, maar tegelijkertijd ontdekte zij, dat die man zijn hart aan een ander, aan Pia geschonken heeft. Juist toen zij dacht hem te mogen toebehoeren, was hij voor altijd voor haar verloren. Thans wordt zij door jaloezie verteerd, en even vurig als zij hem eerst beminde haat zij hem thans ; even wispelturig als zij hem bij den kleinen familiekring inlijfde, zal zij nu al het mogelijke doen om den verrader zoo spoedig mogelijk te verwijderen.

In den angst van hem te zullen verliezen, voelt Pia thans echter duidelijk dat geene macht ter wereld hem ooit van haar zal kunnen scheiden. Het wordt haar duidelijk hoe ook zij zelve hem bemint en... wederliefde ontvangt.

* * *

Donkere wolken hadden zich aan den hemel vertoond, storm en onweder voorspellende, maar juist daardoor springen de lentekoppen open.

Vroeger dan gewoonlijk nam men afscheid van elkaar ; de gravin beweerde naar hare kamer te gaan en Fransje beweerde nijdig dat hare « vinnen » door de gelei zoo kleverig waren geworden dat zij niemand eene hand kon geven. Zij werpt een woedenden blik op den houtvester en Pia's arm grijpende trekt zij deze mede naar de deur, zeggende :

— Kom, we zullen nog wat uit den « Trompetter » gaan lezen.

Even nog reikt Pia den jongen man de hand. Hoe veelbeteekenend zag hij haar aan.

Langzaam en zwijgend ging zij met Fransje de smalle gangen door. Voor de deur harer kamer bleef zij staan en de beide handen op de schouders van het jonge meisje leggende, zegde zij :

— Hoor eens, Fransje, lezen is mij dezen avond onmogelijk. Ik moet brieven naar huis schrijven, en aan moeder zeggen, dat ik ingevolge het telegram, na onze reis, recht naar huis zal terugkeeren.

— Dat kunt ge niet schrijven, want ge gaat mee naar Niedeck, antwoordde Fransje.

— Dat doe ik natuurlijk gaarne, zegde Pia, als uwe ouders nog niet genoeg van mij hebben tegen dien tijd. In ieder geval moet ik nu schrijven.

Dan kom ik bij u zitten.

— Neen schat, doe dat liever niet, dan hindert ge me ; om te schrijven moet ik alleen zijn.

Fransje klemt de lippen op elkaar. Goed zegt ze kortaf, ik zal u alleen laten, maar kom nu en dan eens zien.

— Dat zal ik heel gezellig vinden ; tot straks dus.

De beide heeren hadden thans ook afscheid van elkaar genomen. Graaf Willibald begaf zich naar de slaapkamer zijner vrouw, terwijl Hellmuth zich naar het Kurhaus begaf om nog een avondpraatje met den vriendelijken baddoktor te houden. Toen hij de trappen afging bemerkte hij niet dat eene deur zich zachtkens opende en twee glinsterende oogen hem nastaarden. Evenmin zag hij, dat iemand hem door de paden van den tuin dicht op de hielen volgde.

Bij het Kurhaus gekomen blijft de gedaante stilstaan, en ziet voorzichtig door de struiken heen, of de kloeke mannengestalte wel waarlijk naar binnen gaat.

Toen dit werkelijk het geval was, haalde Fransje verlicht adem, zij schijnt tevreden, en begint zacht, *Die Wacht am Rhein* te fluiten. Even later houdt zij zich stil, en op de teenen vooruit sluipende stapt zij moedig den gang van het Kurhaus in. Eensklaps wijkt zij op het geluid van naderende stemmen terug.

— Kom, laat ons nog een uurke naar *De Kroon* gaan, hoorde zij de stem van den jongen doktor zeggen. Deze herberg is zeer muzikaal, en zal ons wel op eenige liederen willen onthalen, terwijl we een glaasje Assmanshauser genieten. Fransje's oogen schitterden.

Nu zit hij veilig bewaard bij den rooden Assmanshauser en kan er van een *rendez-vous* met Pia geen spraak zijn denkt zij. En morgen ? Wel morgen zou zij zorgen tijdig bij de hand te zijn ; zij zou gedaan weten te krijgen dat men spoedig verder reisde. Daardoor zou van zelf elk verkeer met den valschen verrader afgebroken worden met dien Judas, die voorgaf getrouwd te zijn, om des te beter Pia het hof te kunnen maken ! Alsof een meisje met zestien kwartieren in haar wapen niets beters te doen had dan een armen, kalen houtvester te trouwen !

Toornig balt zij de vuisten en rent, zoo hard zij kan, naar de villa terug.

XX.

In Pia's torenkamerke brandde nog geruimen tijd het licht. Lang na middernacht was het, vóór het daar duister werd. De maan spreidde zilverwit licht ver over het water, tot aan de oude ruinen van Sonneck en Falkenburg toe, die als tooverpaleizen tegen de donkere bergen afstaken.

De lucht is zoel. Liefelijke geuren stijgen uit de struiken op ; de nachtegaal zingt zijn lied van liefdesmart.

Een schip met gele lichtjes glijdt statig langs den Rijn. Daar langs den oever kruipt eene schaduw. Het is eene kleine boot waarvan de riemen onhoorbaar het rimpelende water klieven. Eene zwarte gedaante staat rechtop, de andere laat de riemen rusten. Ziet, hij heft de hand op en brengt iets aan den mond.

— *Goeden nacht, gij mijn welgeliefd kind !* klinkt het in volle, zuivere toonen.

Pia lag klaar wakker. Een heerlijk, gelukzalig gevoel, doorstroomde haar schoone toekomstdroomen, droomde zij wakend. Droomen van liefde en geluk, van samenzijn met hem, dien zij boven alles en allen liefhad.

Zij wist niets van hem. Wie en wat was hij, leefden zijne ouders nog ? 't Kwam niet in haar op er naar te vragen. Dit alles was slechts bijzaak. Hem had zij liet, wie hij ook was. Hem zelf, niet zijn naam of stand. Het bezwaarde haar, dat zij onwaar spel tegenover hem speelde, dat zij een valschen naam droeg. Dat zij arm was en slechts als gast van haar rijke familie meereisde, dat had zij hem verteld. Even had zij, die zoo goed wist dat op deze wereld zelfs liefdevuur zoo vaak met geld gestookt moest worden, gesidderd bij hare bekentenis van armoede en had zij aan zijne liefde getwijfeld.

Want daar was Fransje, de rijke erfgenaam, die hem zoo openlijk haar voorkeur toonde... en zij ? Zij had hem niets anders te geven dan hare liefde en jeugd.

Hare zestien kwartieren, van zooveel waarde voor een von Niedeck, waren voor houtvester Hellmuth doode afgoden, waaraan hij geen offer kon brengen.

Wie zal het zijn ? Zal hart of verstand hier zegevieren ? Zijn blik zegde haar dat het... hart... zou zijn, dit zegden haar ook zijn vurige kussen, die nog op haar hand branden.

Neen, neen, niet Fransje, zij zou het zijn ! Welk een zaligheid, te beminnen en die liefde beantwoord te zien !

Een glimlach van hemelsche vreugde lag over haar gelaat verspreid. En ginds, als antwoord op haar vragen, klonk het :

— *Goeden nacht, gij mijn welgeliefd kind !*

Met gesloten oogen luisterde zij ; plotseling overviel haar een groot verlangen en vulde haar geheele ziel.

Als in een droom staat zij op, werpt zich het morgendkleed om en treedt aan het venster. Zij wil hem, al is het ook slechts een seconde, zien. Zacht opent zij het venster.

De maan ombulde haar met zijn tooverlicht. Zij ziet hem. Even is alles stil, en dan ruischt in de stilte van den nacht Werner's liefdeslied.

Zij kende het. En eer zij weet wat zij doet klinkt gevoelvol het antwoord ; en de zilveren tonen der trompet smolten met de schoone meisjestem samen. Die er in het Kurhaus door ontwaakten, lachten, lachten slaperig en zegden dat de geest van Von Sickingen rondging.

— Lilian ! hoorde zij. Toen wuifde zij even met de witte hand en sloot haastig het venster.

Nog steeds klonk jubelend de trompet.

Een klopje op de deur en een zacht « binnen ».

— Wel heere mijn tijd, wat is dat aardig ! 't Was Dorette ! Daar heeft me die torenwachter van Rhijnstein den jongen dames eene serenade gebracht, en dat in een bootje ! En wat schoon. 'k Werd er weê van. En wat zong de freule schoon terug. 't Was juist een droom. Als mevrouw de gravin niet over hoofdpijn geklaagd had, had ik haar stellig geroepen.

Lilian was dankbaar voor deze redding.

— Zoo hebt ge hem ook herkend, den torenwachter ? Wat zullen wij Fransje morgen met haren vereerder plagen. En nu, goeden nacht, Dorette, slaap wel !

Even daarna was Pia weer alleen. De klok van Clemenskapel sloeg één. Met een hart zwaar van geluk legde zij zich ter ruste en als uit de verte klonk het haar in de ooren.

— *Mijn lief ik laat u groeten.*

* * *

Vóór de morgenddauw van de bladeren was kraakten Pia's voetstappen reeds op de grintpaden van den tuin.

De zware lucht, die met onweer dreigde, had haar verleid, haar klein kemerke te verlaten.

Zij trachtte naar de natuur om daar geheel alleen haar geluk te genieten en te overdenken.

De zon was nog niet opgegaan. Alleen de zonneglord, die zacht door de zware nevelen straalde, deden hare spoedige komst vermoeden.

Het morgenduur was plechtig stil. Op een banksken, achter groen verscholen, hoopte zij zich voor menschelijke blikken te kunnen verbergen. Plotseling kraakte er iets achter haar, de seringentakskens werden ruw bewogen en eer zij tijd had gevonden zich dit alles te verklaren, stond « Hellmuth » voor haar.

— Lilian ! riep hij jubelend.

Beschaamd sloeg zij de oogen neer. Zij gevoelde hij hij hare beide handen greep.

En toen — toen zag zij tot hem op en al wat in haar omging, stond daar op haar gelaat te lezen.

— Lilian !

— Hebt ge al gewandeld ? stotterde zij.

— Ja, Lilian, ik kom van 't postkantoor waar ik eigenhandig een brief gepost heb, dien ik in den zaligsten aller Mei-nachten geschreven heb. Wil ik u vertellen wat hij behelst ?

Wordt voortgezet.)

OOGZIEKTEN. **Doctor Thibert,** SPECIALIST, Celestinenstraat 21, te Luik, (neffens Boulevd Sauvenière) ontvangt alle dagen van 3 tot 5 ure ; 's zondags van 9 tot 10 ure.